

**T.C.
BAŞBAKANLIK
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI
DİN EĞİTİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI**

**KUR'AN-I KERİM
HİZMET İÇİ EĞİTİM KURSU
PROGRAMI**

Ankara – 2005

KUR'AN-I KERİM HİZMET İÇİ EĞİTİM KURSU PROGRAMI (120 Saat)

I. GİRİŞ

Kur'an-ı Kerim'in güzel ses ve kendine has üslûpla okunması, her şeyden önce ona saygının gereğidir. Onun için Müslümanlar Kur'an-ı Kerim'i doğru ve güzel okumayı önemsemiş ve bu konuda eğitim-öğretim faaliyetleri başlatmış, bunu zamanla geliştirmişlerdir. Hz. Peygamber'in Kur'an-ı Kerim'i ashabına ağır ağır okuması, ashaptan tertil üzere ve güzel sesle okuyanları övmesi kıraat eğitim ve öğretiminin temellerini oluşturmuştur. Günümüzde de hem ibadet esnasında, hem de müstakil olarak Kuran-ı Kerim'in usulüne uygun olarak okunmasına büyük önem verilmektedir.

Diyanet İşleri Başkanlığı, mevcut eğitim merkezleri yoluyla, bir yandan yeni göreve alınan personelinin adaylık eğitimlerini yürütmekte; diğer yandan da görev yapmakta olan imam-hatiplerin ve müezzin-kayyımların usulüne uygun ve güzel bir sesle Kur'an-ı Kerim okumalarını sağlamak amacıyla ihtiyaca yönelik hizmet içi eğitim programları düzenlemektedir.

Halkımıza din hizmeti sunma noktasında en çok camilerdeki imam-hatipler ve müezzin-kayyımlar ön plândadır. Söz konusu personelin Kuran-ı Kerim'i güzel ve usulüne uygun okuma konusunda yeterli olmaları önemlidir. Bu konuda karşılaşılan serzeniş ve şikâyetleri ortadan kaldırmak ve namaz ibadetinin en doğru şekilde ifasını sağlamak amacıyla, özellikle cami görevlileri (imam-hatipler ve müezzin-kayyımlar) için Kur'an-ı Kerim'i güzel okumaya yönelik eğitim programları hazırlanmıştır.

Şu anda belli il merkezlerinde uygulanan ve Tashih-i Huruf diye adlandırılan kurslara ise sınırlı sayıda personel alınabilmektedir. Oysa alanlarında zayıf olan ve kursa alınması uygun görülen din görevlilerinin Kur'an-ı Kerim okuyuş bilgi ve becerisini acilen belli bir düzeye yükseltmek gerekmektedir. Fakat, kısıtlı kapasite ve bütçe imkânları nedeniyle eğitim merkezlerinde, ancak yeni göreve alınan personelin zorunlu adaylık eğitimleri yürütülebilmektedir. Bu yüzden, mahalli imkânları da devreye sokmak, görevlilerimizin Kur'an okuma bilgi ve becerisini acilen geliştirmede hem bir fırsat hem de bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır. İşte bu çerçevede bütün illerde personele yönelik Kur'an-ı Kerim kursları düzenlemek için bir proje başlatılmıştır.

Bu projeye göre; **Kur'an-ı Kerim'i güzel okuma bilgi ve becerisine sahip görevlilerden il müftülüklerince seçilmiş ve Din Eğitimi Dairesi Başkanlığı'nca özel eğitime tabi tutulmuş olan** rehber öğreticiler kendi illerinde, müftülüklerimizin düzenleyeceği kurslarda görev alarak, ihtiyacı olan personeli (Kur'an kursu öğreticileri, imam-hatipler ve müezzinler) Kur'an-ı Kerim'i iyi okuma konusunda eğitecekler ve geliştirilen söz konusu bu programı mahallinde düzenlenecek kurslarda uygulayacaklardır.

1- PROGRAMIN HEDEFİ

Bu programın hedefi Başkanlık teşkilatında görev yapan ancak Kur'an-ı Kerim'i okuma konusunda eksiklikleri bulunan Kur'an kursu öğretmenleri, imam-hatipler ve müezzin-kayyımların rehber öğretmenler vasıtasıyla, Kur'an-ı Kerim'i okumaya ilişkin bilgi ve becerilerini geliştirmektir.

2- PROGRAMIN UYGULANMA İLKELERİ

1. Kur'an-ı Kerim öğretiminde kursiyerlerin bireysel yetenekleri ve ihtiyaçlarının farklı olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.
2. Kursiyerlerin derse aktif bir şekilde katılımını sağlayacak etkinlikler düzenlenmelidir.
3. Derse hazırlıklı olarak gelmeleri teşvik edilmeli, ilgili bölümlerin ve tecvid kurallarının dersten önce gözden geçirilmesi sağlanmalıdır.
4. Kur'an-ı Kerim öğretiminde teorik bilgidен ziyade uygulamaya ağırlık verilmelidir.
5. Tecvid öğretimi uygulama ağırlıklı yapılmalı, yüzünden düzgün okunması sağlanmış olan ayet ve sureler ezberletilmelidir.
6. Yapılan eğitim etkinliklerinde kısa sürede olabildiğince en fazla verimin elde edilmesi hedeflenmelidir.
7. Kur'an-ı Kerim'i güzel okumanın yeteneğe bağlı bir yanının da bulunduğu göz ardı edilmemelidir. Kursiyerlerin zaman içerisindeki ilerlemeleri dikkate alınmalı, öğretim hedefleri ve beklentiler bireysel farklılıklar da hesaba katılarak gerçekçi bir şekilde belirlenmelidir.
8. Yanlış telaffuzların ve hatalı okumaların önüne geçebilmek amacıyla doğru bir şekilde okuma çalışmalarına öncelik verilmelidir. Kursiyerlerin yanlış ve varsa hatalı okumaları tespit edilerek, bu okuyuş şekilleri kursiyerlere fark ettirilmelidir.
9. **Okunacak bölümler seçilirken kursiyerlerin seviyeleri dikkate alınacaktır.**
10. **Yüzünden okunacak veya ezberlenecek bölümdeki telaffuzu zor, dikkat edilmesi gereken yerler önceden kursiyerlere bildirilmelidir.**
11. İlgili ayetler ve sureler öncelikle birkaç kez doğru bir şekilde okunmalıdır. Bu aşamada Kur'an-ı Kerim'i güzel okuyan ülkemizde meşhur kâriilerin CD, Kaset vb.'den yararlanılabilir.
12. Kursiyerlerin Kur'an-ı Kerim'i usulüne göre okuma konusunda tek tek uygulama yapmalarına imkân verilmeli, yüzünden okuma çalışmalarında mümkün olduğunca her kursiyere az da olsa okuma imkânı tanınmalıdır. Hatalı ve yanlış okumaları, önce kursiyerin kendisi, daha sonra da diğer kursiyerlerin bulması ve açıklaması sağlanmalıdır. Böylece, her okuyanı diğerlerinin izlemesi sağlanmış olacaktır.
13. Ezberlenecek bölümler uygun parçalara bölünerek bireysel ve grup şeklinde koro olarak okutulmalıdır.
14. Kursiyerlere daha doğru okuma ve ezberlemenin yöntem ve teknikleri hakkında bilgi desteği sağlanmalıdır.
15. Kur'an-ı Kerim öğretiminde çeşitli görsel-işitsel araç gereç (Bilgisayar, VCD, DVD, Kaset çalar vb.) şekil, şema, kavram haritası vb. materyallerden yararlanılmalıdır.

- 16.** Öğrenme zorluğu çeken kursiyerlerin öğrenme etkinliklerine mümkün olduğu kadar çok katılması teşvik edilmelidir.
- 17.** Öğrenme ortamı, kursiyerlerin özellikleri de dikkate alınarak hazırlanmalı, kalabalık sınıflar oluşturmaktan kaçınılmalıdır.
- 18.** Kursiyerlerin öğrenmelerindeki eksiklik ve yanlışlıklar çeşitli zamanlarda (süreç ve ürün) ölçülerek, ölçme kriterleri hakkında bilgilendirilmelidir. Her bir kursiyer için oluşturulacak bir bilgi fişinde, yanlış ve hatalı telaffuzlar ile ezber yanlışlıkları işaretlenmelidir.
- 19.** Değerlendirme ve başarı kriterleri, önceden belirlenerek ona göre bir değerlendirme yapılmalıdır.

II- ÜNİTE KONULARI

1. DİN HİZMETLERİNDE İMAM-HATİPLİK VE MÜEZZİNLİĞİN ÖNEMİ (2 saat)

(Güçlükleri görme, hedef kitleyi tanıma, iletişim becerisi)

2. YETİŞKİN ÖĞRETİMİNDE TEMEL ÖZELLİKLER (2 saat)

(Kolaylaştırma, seviyeyi gözetme, farklılıkları dikkate alma, bilgi-duygu dengesini gözetme)

3. KUR'AN ÖĞRETİMİNDE KUR SİSTEMİNİN UYGULANIŞI (2 saat)

(Kur'lu sistemin temel özellikleri, öğrenci seviyelerini belirleme yolları)

4. KUR'AN-I KERİM OKUMAYA GİRİŞ (10 Saat)

- 4.1. Kur'an-ı Kerim'i Doğru Okumanın Önemi (1 Saat)
- 4.2. Kur'an-ı Kerim Okuma Usulleri (Tertil, Tedvir, Hadr) (2 Saat)
- 4.3. Kur'an-ı Kerim Okumada İstiaze ve Besmele (Sure başı, ortası, iki sure arası ve Tevbe suresi) (1 Saat)
- 4.4. Harflerin İsimleri (1 Saat)
- 4.5. Harflerin Mahreçleri ve Sıfatları (3 Saat)
- 4.6. Harflerin Seslendirilmesi (2 Saat)

5. TECVİD KURALLARINA GÖRE YÜZÜNE OKUNUP EZBERLENECEK OLAN AYET VE SURELER (66 Saat)

- 5.1. Fatiha, Bakara/1-5 (4 Saat)
- 5.2. Nas-Duha (40 Saat)
- 5.3. Bakara/255 (Ayetü'l-Kürsi) (2 Saat)
- 5.4. Bakara/285-286 (2 Saat)
- 5.5. Haşır/22-24 (2 Saat)
- 5.6. Yasin suresi (8 Saat)
- 5.7. Mülk suresi (4 Saat)
- 5.8. Nebe suresi (4 Saat)

6. YÜZÜNDEN OKUNACAK DİĞER SURELER (18 Saat)

- 6.1. Fetih suresi (2 Saat)
- 6.2. Ali İmran suresi(1-91'nci ayetler) (6 Saat)
- 6.3. Hûd suresi (6 Saat)
- 6.4. Meryem suresi (4 Saat)

7. EZBERLENECEK DUALAR (12 Saat)

- 7.1. Namaz Duaları (6 Saat)
- 7.2. Diğer Dualar
  - 7.2.1. Hutbe Duaları (2 Saat)
  - 7.2.2. Cenaze Duası (1 Saat)
  - 7.2.3. Nikah Duası (1 Saat)
  - 7.2.4. Hatim Duası (1 Saat)
  - 7.2.5. Yemek Duası (1 Saat)

8. EZAN VE MÜEZZİNLİK (8 Saat)

- 8.1. Ezanı Usulüne Uygun Okuma (4 Saat)
- 8.2. Müezzinlik (Salâ, Kaamet, Tekbir ve Tesbihat) (4 Saat)

KUR'AN-I KERİM HİZMET İÇİ EĞİTİM KURSU PROGRAMI

SAATLERİ VE ÖĞRETİM TEKNİKLERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR (120 saat)

SAAT	KONULAR	ÖĞRETİM TEKNİKLERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR
2	I. DİN HİZMETLERİNDE İMAM-HATİPLİK VE MÜEZZİNLİĞİN ÖNEMİ (Güçlükleri görme, hedef kitleyi tanıma, iletişim becerisi)	Bu ünite, İmam Hatiplik ve Müezzinlik mesleğini icra ederken ne tür sorumluluklar alındığı ifade edilir. İmamet ve Müezzinlik mesleğinin manevi yönüne, zorluklarına ve iletişimin önemine dikkat çekilir.
2	II. YETİŞKİN ÖĞRETİMİNDE TEMEL ÖZELLİKLER (Kolaylaştırma, seviyeyi gözetme, farklılıkları dikkate alma, bilgi-duygu dengesini gözetme)	Yetişkin eğitiminde başarı için gerekli temel kurallara dikkat çekilir.
2	III. KURAN ÖĞRETİMİNDE KUR SİSTEMİNİN UYGULANIŞI (Kurlu sistemin temel özellikleri, öğrenci seviyelerini belirleme yolları)	Kuran öğretiminde Kur sisteminin önemine işaret edilerek yaz kuran kurslarında başarının artırılması için gerekli noktalara temas edilir.
10	IV. KUR'AN-I KERİM OKUMAYA GİRİŞ 1.1. Kur'an-ı Kerim'i Doğru Okumanın Önemi (1 Saat) 1.2. Kur'an-ı Kerim Okuma Usulleri (Tertil, Tedvir, Hadr) (2 Saat) 1.3. Kur'an-ı Kerim Okumada İstiaze ve Besmele (Sure başı, ortası, iki sure arası ve Tevbe suresi) (1 Saat) 1.4. Harflerin İsimleri (1 Saat) 1.5. Harflerin Mahreçleri ve Sıfatları (3 Saat) 1.6. Harflerin Seslendirilmesi (2 Saat)	Bu derste kursiyerlere Kur'an-ı Kerim'i neden doğru okumak gerektiği örneklerle anlatılır. Kur'an-ı Kerim tilavetiyle ilgili fıkıh ve Kıraat kitaplarından "Zelletü'l Kari" bahsine atıflar yapılarak ve ülkemizdeki örnek şahsiyetlerin mesleki hassasiyetleri ve hayatları kursiyerlere anlatılarak kursun başında motivasyonları üst seviyeye çıkarılır. Kur'an-ı Kerim Tilavetinde Tertil, Tedvir, Hadr usullerindeki prensiplerden bahsedilir. Bu usullerde medlerin hangi mertebelerde uzatılması gerektiği, tutulması gereken tecvid kurallarının hangi ölçüde tutulduğu teorik olarak anlatılıp kavratıldıktan sonra, okunacak olan aynı metin üzerinde, bu usuller uygulama ile öğretmen tarafından gösterilerek farklılıklarının altı özellikle çizilir. Aynı derste kursiyerler arasından seçilen okuyucular üzerinde örnek okuyuşlar yaptırılarak, öncelikle hataları diğer kursiyerlerin bulması istenir. İstiaze ve Besmele lafızlarının doğru biçimde telaffuz edilmesi üzerinde durulur. Kursiyerler tek tek kontrol edilerek hatalı okuyuşlar düzeltilir. İkinci aşamada sure başında, ortasında, iki sure arasında ve tevbe suresinin başında veya Enfal suresinden Tevbe suresine geçişte dikkat edilmesi gereken hususlar ve muhtemel hatalar uygulama ile gösterilir Arap alfabesindeki harflerin isimleri zaman zaman yanlış telaffuz edildiğinden bahisle harflerin doğru isimleri derste tek tek gösterilir. Sıkça hata yapılan Tı (Ta), Zı (Za), Ze (Zay), Hı (Ha), Re (Ra), Zel (Zal) gibi harfler üzerinde özellikle durulur. Bu derste harflerin mahreçleri bölge bölge kursiyerlere gösterilir. Harflerin telaffuzunda mahreçlerin ne kadar önem arz ettiği vurgulanır. Harflerin isti'la, şiddet, tefhim vb. gibi önemli sıfatları üzerinde özellikle durulur. Kalın harflerin ince harflerden sıfat yönüyle nasıl ayrıldığı örneklerle gösterilir. Harfler hareketlerle beraber seslendirilerek hareketlerle harflerin aldığı sesler dikkatlice telaffuz edilir ve yapılan yaygın hatalara dikkat çekilir. Özellikle kalın harflerle ince harflerin med durumlarındaki özelliklerinin altı çizilir. Sonra her harfin yanına hareketli hemze ilave edilerek önce cizm halinde, sonrada şedde ile, med harfleri ile de med halinde her harf telaffuz edilir. Hurufu'l-Hece koro halinde yapılır. Telaffuzu zor ve hatalı okuma ihtimali yüksek olan harfler koro halinde okuyuştan hemen sonra bütün kursiyerlere tek tek doğru olarak telaffuz ettirilir

66	<p>V. TECVİD KURALLARINA GÖRE YÜZÜNE OKUNUP EZBERLENECEK OLAN AYET VE SURELER</p> <p>1.1. Fatıha, Bakara/1-5 (4 Saat) 1.2. Nas-Duha (40 Saat) 1.3. Bakara/255 (Ayeti'l-Kürsi) (2 Saat) 1.4. Bakara/285-286 (2 Saat) 1.5. Haşır/22-24 (2 Saat) 1.6. Yasin suresi (8 Saat) 1.7. Mülk suresi (4 Saat) 1.8. Nebe suresi (4 Saat)</p>	<p>Ezber yapmaya başlamadan önce ezberlenecek metin yüzünden tedvir ile okunarak hatalar düzeltilir. Sonra tertil ve hadr usulüyle öğretmen tarafından dikkatlice okunur. Hatalı okuma ihtimali olan kelimeler tahtaya yazılır ve koro halinde okunur. Bu okuma ihtiyaca göre birkaç kez tekrarlanabilir. Sonra kursiyerler tek tek ezberlenecek metni yüzüne okurlar. Her okuyucunun yaptığı hatayı öncelikle diğer kursiyerlerin bulması istenerek ders aktif bir şekilde işlenir. Ayrıca CD ve kasetten kıratı düzgün olan okuyuculardan örnek tilavetler kursiyerlere dinletirilir.</p> <p>Kursiyerlerin kendi aralarında gruplar oluşturulur, grup çalışmaları teşvik edilir. Öğretmenin yapılan ezber metni dinlemesinden önce birkaç kez dinletilmesi sağlanır. Eğer hatalar varsa bu hataların varlık sebebi dinleyen kursiyere sorulur. Burada amaç yapılan hataları en aza indirerek birkaç kontrol noktası oluşturmak ve her noktada hataları elerken kursiyerlerin monoton ve hocaya bağlı ders işleme sistemindeki sıkıcılıktan uzaklaşarak istekli ve aktif ders işleme ortamına kavuşmalarını sağlamaktır. Tecvid kaideleri teorik anlatım yerine, okuma esnasında hem yeri geldikçe izah edilir, hem de yapılan hatalar, uygulamalı olarak gösterilir.</p>
18	<p>VI. YÜZÜNDEN OKUNACAK DİĞER SURELER</p> <p>1. Fetih suresi (2 Saat) 2. Ali İmran suresi, 1-91'nci ayetler (6 Saat) 3. Hûd suresi (6 Saat) 4. Meryem suresi (4 Saat)</p>	<p>Kur'an-ı Kerim'i yüzünden okurken dikkat edilmesi gereken öncelikli husus tilavete tertil usulüyle başlamaktır. Bu usulde tilavet en küçük hataların dahi bariz bir şekilde ortaya çıkacağı düşünülerek harflerin mahreçlerindeki ve kelimelerin telaffuzlarındaki hataların düzeltilmesine çalışılır. İkinci etapta harfler arasındaki ses uyumunun sağlanması amaçlanır. Daha sonra medlerin kendi aralarında nasıl ölçülü icra edileceği üzerinde durulur. Buradaki ölçüler ve yapılan hatalar uygulamalı olarak hoca tarafından gösterilir.</p> <p>Daha sonra kursiyerlerden bir tanesinin okuması sağlanarak diğer kursiyerlerden bu okuyuşta hataların bulunması istenir. Dersin esnasında hatalar öğretmen tarafından tashih edilerek hatalı okunan kelime koro halinde düzeltilmiş şekliyle okunur. Gerekirse aynı kelime her kursiyere okutturulur.</p> <p>Yüzünden okumaya kursiyerlerin aşına olduğu ve telaffuzu daha kolay olan surelerden başlanır. Tedrici olarak kolaydan zora doğru sureler okutularak kursiyerlerin ağızının Kur'an-ı Kerim'in kelimelerine alışması sağlanır. Her derste kısıda olsa kursiyerlerin tamamına mutlaka okuma fırsatı verilmelidir. Bu tilavet esnasında okuyucunun hatalarına tek tek işaret edilirken düzeltme yolları gösterilmelidir. Okuyucunun doğru ve güzel okuduğu kelimeler de ifade edilerek kursiyer taltif edilmeli ve motivasyonu mutlaka sağlanmalıdır. Bütün bu uygulamalar yapılırken ölçüleri kısaltma ve gerektiğinden fazla uzatma olursa (Meddi arızların 4 elif miktarından fazla uzatılması gibi) bunlar da hatırlatılır.</p>
12	<p>VII. EZBERLENECEK DUALAR</p> <p>1. Namaz Duaları (6 Saat) 2. Diğer Dualar 2.1. Hutbe Duaları (2 Saat) 2.2. Cenaze Duası (1 Saat) 2.3. Nikâh Duası (1 Saat) 2.4. Hatim Duası (1 Saat) 2.5. Yemek Duası (1 Saat)</p>	<p>Dualar, namazda okunanlar ve günlük hayatta okunanlar olarak iki başlık halinde ele alınır. Namazda okunan dualar tahtaya yazılır. Harflerin ve kelimelerin üzerinde dikkat edilmesi gereken hususlara işaret edilir. Dua önce hoca tarafından tahkik ve ta'lim üzere itina ile okunur. Daha sonra kursiyerlerle beraber koro halinde tilavet edilir. Koro halinde okuma kursiyerlerin zayıflık derecesine göre birkaç kez tekrar edilebilir. Sonra her kursiyer dinlenerek yaptığı hatalar düzeltilir ve öğretmen tarafından hazırlanan bir çizelgede not edilir. Ayrıca okuma bittikten sonra kendisine de not ettirilerek yaptığı hataları nasıl düzeltilmesi gerektiği gösterilir.</p> <p>Bir sonraki derste bu hataların düzeltilip düzeltilmediği özellikle kontrol edilir. Bu derste makamlı tilavetten ziyade düz bir okuyuş tercih edilmeli harflerin mahrecinden telaffuzuna özellikle vurgu yapılmalıdır. Diğer dualar öğretilirken kelimelerin doğru telaffuz edilmesi, med ve kasr durumları gözetilerek akıcı bir üslupla yüzünden okunması sağlanmalıdır. Bu esnada sesini nasıl ayarlaması gerektiği, kelimelerde hangi durumlarda ve nerelerde vurgu yapmanın doğru olacağı mutlaka gösterilmelidir. Bu duaların meclisin durumuna göre fazla uzatılmaması gerektiği de ifade edilmelidir. Duaların Arapça metninden sonra duanın manasına uygun Türkçe metinler de kursiyere öğretilmelidir. Cenaze duası öğretilirken şehit cenazelerinin defni esnasında toplumun hassasiyet göz önünde bulundurularak hazırlanmış bir metin kursiyerlere dağıtılabilir.</p>

8	<p>VIII. EZAN VE MÜEZZİNLİK</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ezanı Usulüne Uygun Okuma (4 Saat) 2. Müezzinlik (Salâ, Kaamet, Tekbir ve Tesbihat) (4 Saat)	<p>Ezan ve kamet hoca tarafından tahtaya yazılır kelimeler tek tek doğru olarak makamsız bir şekilde telaffuz edilir. Daha sonra koro halinde bu kelimeler okunur. hoca makamla ezanın ve kametin nasıl okunması gerektiğini gösterir.</p> <p>Örneklerde basit makamlar tercih edilmeli akşam ve sabah ezanlarının makamına vurgu yapılarak usulüne uygun ezan ve kametin nasıl yapıldığı gösterilmelidir. Sesi güzel olmayan okuyucuların ezandaki kelimeleri gereğinden fazla uzatarak istem dışı hoş olmayan ses çıkarmalarının önüne geçilmeli ve ezanın kısa olarak nasıl okunacağı örneklerle belirtilmelidir.</p> <p>Kamette geçen kelimeler tahtaya yazılarak makamsız bir şekilde telaffuz edilmeli ve bu çalışma koro okuyuşla tekrarlanmalıdır. Kamet getirmeyi hoca örnek olarak göstermeli müezzinler tarafından yapılan hatalar üzerinde tek tek durulmalıdır.</p> <p>Kursiyerler iyi okuyulardan başlamak suretiyle tek tek dinlenmelidir. Sınıftaki iyi okuyularla zayıf olanlar arasında gurup çalışması gerçekleştirilmelidir. Uygun zamanlarda da en zayıf kursiyerlerle öğretmenler özel çalışma yapmalıdır. Zayıf olan kursiyerlere daha çok zaman ayrılmalı ancak bu ders esnasında yapılmamalıdır.</p> <p>Bu çalışmalar yürütülürken kursiyerlerin ders dışında kitap, CD, kaset, Web sitesi vb. gibi araç ve gereçlerden nasıl yararlanacakları öğretilmelidir. Öğrenmede telaffuz etmek kadar dinlemenin de etkili olduğu gözardı edilmemeli ve kursiyerlerin ders dışında bu alana ilgi göstermeleri tavsiye edilmelidir. Kursiyere her fırsatta dinlemenin, müsait olduğu zamanlarda da okumanın, öğrenmek için etkili bir yol olduğu da belirtilmelidir.</p>
---	--	--